
PM

NYKÖPINGS KOMMUN

Nyköping resecentrum, Hemgårdspassagen och övriga områden
Kompletterande naturinventering: alléer och särskilt skyddsvärda träd
UPPDRAGSNUMMER 30021177

GRANSKNINGSHANDLING 2021-02-18



SWECO

KAJ ALMQVIST

UPPDRAGSLEDARE

AMIR RAZAZ

Innehåll

1 INLEDNING OCH SYFTE.....	3
2 BAKGRUND	3
3 DEFINITIONER.....	3
4 METODIK.....	4
5 RESULTAT	5
6 REFERENSER	8

1 Inledning och Syfte

Syftet med inventeringen är att identifiera alléer som omfattas av generellt biotopskydd samt att kartera särskilt skyddsvärda träd. Resultatet kommer att vara underlag för eventuella dispenser och skyddsåtgärder för alléer och träd vid planering och genomförande av projekt Nyköpings resecentrum. Inventeringen omfattar även området för Hemgårdspassagen och övriga områden enligt figur 1.

2 Bakgrund

Nyköpings kommun och Trafikverket samverkar för att skapa Nyköping resecentrum. Projektet har en tydlig hållbarhetsprofil genom att det syftar till att underlätta och stimulera till ett hållbart resande. Gångtrafikanter, cyklister och kollektivtrafik står i fokus.

Vidare är Nyköping resecentrum ett stadsutvecklingsprojekt som förbättrar tillgänglighet, närhet, säkerhet och trygghet genom integration och gestaltning av stadsmiljön som helhet.

3 Definitioner

Vad är en biotopskyddad allé?

Nedan listas de viktigaste punkterna i Naturvårdsverkets vägledning för biotopen allé (Fullständig beskrivning: <https://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/skyddade-omraden/biotopskydd/01-alle-2014-04-15.pdf>).

- En enkel eller dubbel rad med lövträd som är planterad längs en väg i en tätort omfattas normalt av biotopskyddsbestämmelserna om den inte är belägen i omedelbar anslutning till bebyggelse och det inte finns särskilda bestämmelser i en detaljplan som reglerar hur allén ska skötas och utvecklas, eller som på annat sätt begränsar skyddet.
- En allé ska bestå av minst fem lövträd som är planterade i en enkel eller dubbel rad för att omfattas av biotopskyddsbestämmelserna. Träden ska tillöverbäggande del utgöras av vuxna träd, vilket innebär att mer än hälften av träden ska vara vuxna.
- Med vuxna träd avses träd som mäter minst 20 cm i diameter i brösthöjd eller har uppnått en ålder av 30 år (det som först uppnås).
- Träden i en allé behöver inte vara levande. Döda träd omfattas av skyddet så länge de står kvar i allén.
- Med rad avses att träden står i en någorlunda rät linje, vilket ofta tyder på att träden är planterade.
- Biotopen omfattar trädradens hela längd. Det område som ingår i biotopskyddsområdet avgränsas till bredden normalt av trädens rötters utbredning. Detta område kan ofta uppskattas som den dubbla krondiametern i lerjordar och den tredubbla i sandjordar. En annan metod för att uppskatta utbredningen av alléträdens rötter är att multiplicera trädets stamdiameter med 15.

Nedan fördjupad förklaring vad gäller alléer versus detaljplanelagd mark hämtad från Riksantikvarieämbetets rapport "Fria eller fälla, En vägledning för avvägningar vid hantering av träd i offentliga miljöer" (<http://samla.raa.se/xmlui/bitstream/handle/raa/7812/978-91-7209-702-5.pdf?sequence=1&isAllowed=y>).

Verksamheter får bedrivas och åtgärder vidtas som behövs för att genomföra detaljplaner eller områdesbestämmelser som antogs innan biotopskyddet beslutades. Biotopskydd för alléer gäller från 1994. Dispens behövs inte för åtgärder som ingår i genomförandet av planer som är äldre än så. För åtgärder som ingår i genomförandet av planer som antagits efter att biotopskyddet infördes finns ingen specialreglering. Det innebär att åtgärderna är dispenspliktiga under samma villkor som andra åtgärder. Dispens kan ha sökts i samband med att planen antogs men får annars sökas när åtgärden blir aktuell.

I denna rapport har ingen bedömning gjorts vad gäller definitionen "omedelbar anslutning till bebyggelse". Istället har de alléer som karterats preliminärt bedömts uppfylla kriterierna för att vara biotopskyddade inför eventuella samråd med länsstyrelsen.

Vad är ett särskilt skyddsvärt träd?

Nedan listas kriterierna i Naturvårdsverkets rapport Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet (<https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-5411-2.pdf>):

- Jätteträd; träd grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
- Mycket gamla träd; Gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
- Grova hålträd; träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam.

Dessa kriterier har följts i huvudsak men principen har varit att hellre fria än fälla vid bedömningar.

4 Metodik

Utrustning

Till båda inventeringarna användes en Iphone 6S med applikationen ArcGis Collector (ver 20.2.4). Noggrannhet för gps +/- 5 m som bäst. Mätning av diameter har skett med den mätapp som hör till Iphone, avrundning har skett uppåt till närmaste 5-tal i cm räknat.

Alléer

Inför fältbesök, som genomfördes 2020-11-12 och 2020-12-16, karterades möjliga alléer med hjälp av ortofoton och lades in som preliminära data i ett GIS-skikt. Väl ute i fält bedömdes om de aktuella träden kunde klassas som alléer och om så var fallet noterades antal, trädslag och ungefärligt intervall för stamdiameter. Några träd var svåra att bestämma till art vilket anges med frågetecken i tabell 1. Alléerna datalades i ArcGis Collector som linjeobjekt.

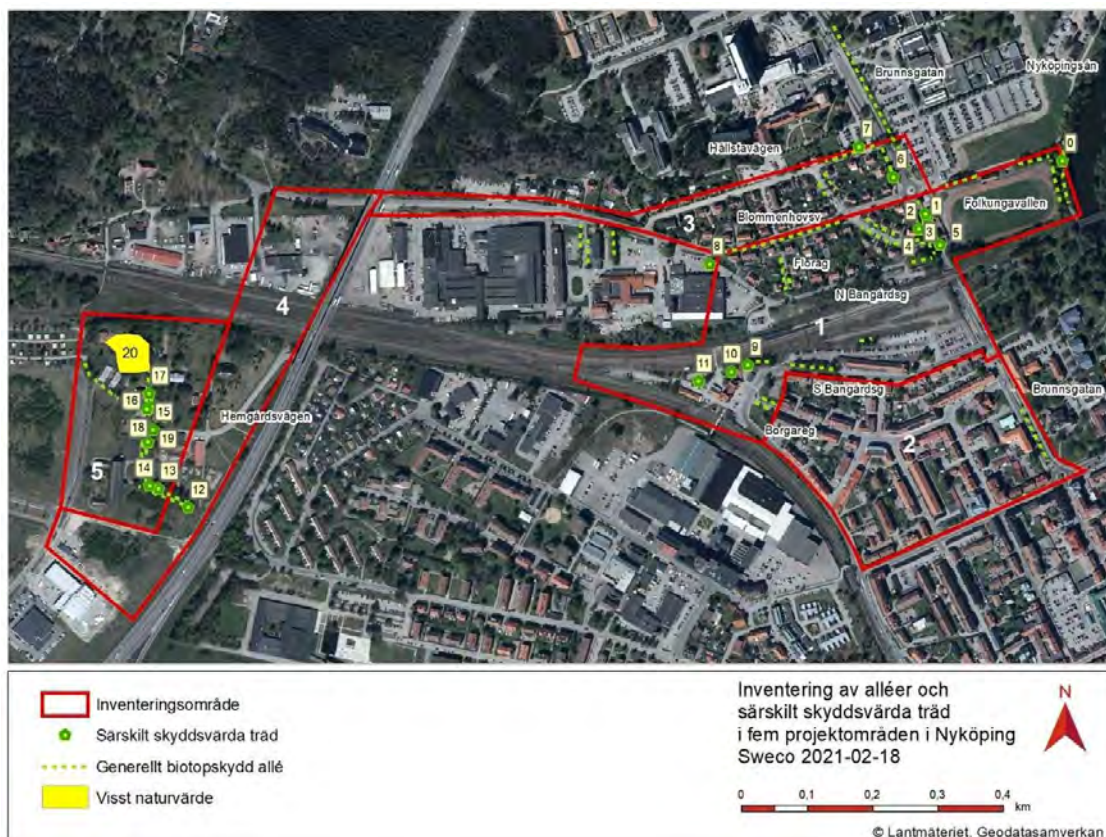
Särskilt skyddsvärda träd

Fältinventeringen genomfördes genom att områdenas gator inom inventeringsområdena genomströvades på grundval av föregående studier av ortofoton. Träd som bedömdes uppfylla kriterierna för särskilt skyddsvärda träd datalades med avseende på trädslag, diameter och håligheter med hjälp av ArcGis Collector och GPS.

5 Resultat

Alléer

I Resecentrumområdet finns fem dubbelsidiga och nio enkelsidiga alléer, se figur 1 och tabell 1. Fotografier på alléerna finns i bilaga 1. Inom Resecentrumområdet längs Södra Brunnsgatan och Södra Bangårdsgatan har länsstyrelsen fattat beslut om dispens för nedtagning av fyra alléavsnitt. I Övrigt område 2 finns en enkelsidig allé. I Övrigt område 3 finns två dubbelsidiga alléer och en enkelsidig allé. I Hemgårdspassagen finns 3 dubbelsidiga alléer och en enkelsidig allé. Flera av alléerna innehåller särskilt skyddsvärda träd, se figur 1 och tabell 1-2.



Figur 1. Karta över inventerade alléer och särskilt skyddsvärda träd i fem projektområden (1-5 på kartan) i Nyköping. Särskilt skyddsvärda träd anges med nummer i kartan och i tabell 2.

Tabell 1. Sammanställning av inventerade alléer i fem projektområden i Nyköping.

ID	Gatunamn	Trädslag/Antal	Ca diameter intervall cm	Särskilt skyddsvärda träd	Ingår i dubbelsidig allé	Dispens biotopskydd beslutad av Ist
Resecentrum						
1_1	Blommenhovsvägen	lind 14	25-45			
1_2	Floravägen	gråpäron 4, okända lövträd 3	10-45		X	
1_3	Floravägen	gråpäron 3	45		X	
1_4	Lasarettsvägen	gråpäron? 6	30		X	
1_5	Lasarettsvägen	gråpäron 7	25		X	
1_6	Lasarettsvägen	körsbär 4	30		X	
1_7	Brunnsgatan- Lasarettsvägen	körsbär 2, gråpäron 1	15-20		X	
1_8	N Bangårdsgatan	bok 11	50-70			
1_9	Brunnsgatan	hästkastanj 3	50	1	X	ja, enligt ansökan dnr OST 19/1 tas samtliga träd ned
1_10	Brunnsgatan	hästkastanj 6	40-60	4	X	ja, enligt ansökan dnr OST 19/1 tas samtliga träd ned
1_11	Folkungavallen norr	björk 8	40			
1_12	Folkungavallen norr	björk 7	40-50			
1_13	Folkungavallen öster	björk 5	40-50			
1_14	Nyköpingsån väster	klibbal 1, lönn 3, ek 1	40-55	1		
1_15	Bangården	björk 5	30			
1_16	S Bangårdsgatan	lind 5	60-80			ja, enligt ansökan dnr OST 19/1 tas samtliga träd ned
1_17	S Bangårdsgatan	lind 7	45-65			ja, enligt ansökan dnr OST 19/1 sparas träd (nr 21 i ansökan)
1_18	Borgaregatan	lind 3	< 20		X	
1_19	Borgaregatan	lind 3	< 20		X	
Övriga områden						
2_1	Brunnsgatan	oxel 6	15-25			
3_1	Lasarettsvägen	plommon? 4	20-30		X	
3_2	Lasarettsvägen	plommon? 4	20-30		X	
3_3	Hållstavägen	lind 6	50-70	1		
3_4	Brunnsgatan	hästkastanj 3, lind 2	50	1	X	
3_5	Brunnsgatan	lind 7 (inom inv område)	20-60		X	
Hemgårds- passagen						
5_1	Hemgårdsvägen	björk 6	30-40			
5_2	Hemgårdsvägen	lönn 8, björk 1	40-65	2	X	
5_3	Hemgårdsvägen	lönn 9	30-50	1	X	
5_4	Hemgårdsvägen	lönn 5	50-65		X	
5_5	Hemgårdsvägen	lönn 6, björk 2	40-65		X	
5_6	Hemgårdsvägen	björk 8	40	2	X	
5_7	Hemgårdsvägen	björk 9	40	1	X	

6 (8)

PM

Särskilt skyddsvärda träd

Totalt påträffades 20 särskilt skyddsvärda lövträd och ca 30 särskilt skyddsvärda tallar, se figur 1 och tabell 2. Fotografier på träden finns i bilaga 2. Av dessa finns nio st i Resecentrumområdet; ca 37 st vid Hemgårdsvägen där ca 30 gamla tallar ingår samt fyra st i övriga områden. De flesta av träden hade enstaka hål, några var jätteträd (minst 1 m i diameter) och för tallarna vid Hemgårdsvägen uppskattades åldern till 200 år.

Tabell 2. Sammanställning av särskilt skyddsvärda träd i fem projektområden i Nyköping.

ID	Trädslag	Diameter	Beskrivning
Resecentrum			
	0 Lönn	45	Lönn ca 45 cm, 1 hål 10 cm
	1 Hästkastanj	60	2 hål 5-20 cm
	2 Hästkastanj	50	1 hål ca 15 cm, grenbrott
	3 Hästkastanj	40	1 hål ca 10 cm
	4 Hästkastanj	60	1 hål, ca 10 cm
	5 Hästkastanj	60	Hästkastanj ca 60 cm, hål ca 25 cm av grenbrott
	9 Lind	70	1 hål, 10 cm
	10 Körsbär	65	Stor spricka, i stam
			Skador på stam ned till basen där det börjat murkna.
	11 Ek	70	Håligheter vid stambas.
Övriga områden			
	6 Hästkastanj	65	1 hål ca 10 cm
	7 Lind	60	Uppsprucken längs en av stammarna.
	8 Pil	100	Jätteträd. Strax utanför områdesgräns.
	12 Björk	45	1 hål ca 20 cm stammen vid grenvinkel
Hemgårdspassagen			
	13 Björk	50	1 hål, ca 10 cm
	14 Björk	60	1 hål ca 10 cm
	15 Pil	100	Jätteträd
	16 Lönn	50	1 hål ca 10 cm
	17 Lönn	85	1 större hål i stamdelning
	18 Lönn	60	1 hål i grenbrott, ca 15 cm
	19 Pil	100	Jätteträd
			Naturvärdesobjekt klass 4, visst naturvärde med ca 30 gamla tallar på gräsyta, uppmot 200 år gamla.
	20 Tallar	-	Tallticka (NT) påträffades på en av tallarna.

6 Referenser

Naturvårdsverket, 2012. Beskrivning och vägledning för biotopen Allé i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Naturvårdsverket, 2004. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Rapport 5411.

Riksantikvarieämbetet, 2014. Fria eller fälla - En vägledning för avvägningar vid hantering av träd i offentliga miljöer.

Nyköping resecentrum, Hemgårdspassagen och övriga områden
Kompletterande naturinventering: alléer och särskilt skyddsvärda träd

2021-02-18

BILAGA 1 Fotografier på kartlagda alléer.

ID

1. Resecentrum

1_1
Blommen-
hovsvägen



1_2
Floravägen



ID

1. Resecentrum

1_3

Floravägen



1_4

Lasarettsvägen



1_5

Lasarettsvägen



ID

1. Resecentrum

1_6

Lasarettsvägen



1_7

Brunnsgatan-
Lasarettsvägen



1_8

N Bangårdsgatan



ID

1. Resecentrum

1_9

Brunnsgatan



1_10

Brunnsgatan



ID

1. Resecentrum

1_11

Folkungavallen norr



1_12

Folkungavallen norr



1_13

Folkungavallen
öster



ID

1. Resecentrum

1_14

Nyköpingsån



1_15

Bangården



1_16

S Bangårdsgatan



ID

1. Resecentrum

1_17

S Bangårdsgatan



1_18

Borgaregatan



1_19
Borgaregatan



2.-3. Övriga områden

2_1
Brunnsgatan



3_1
Lasarettsvägen



3. Övriga områden

3_2
Lasarettsvägen



3_3
Hållstavägen



3_4
Brunnsgatan



3. Övriga områden

3_5
Brunnsgatan



5. Hemgårds- passagen

5_1
Hemgårdsvägen



5_2
Hemgårdsvägen



5 Hemgårds- passagen

5_3
Hemgårdsvägen



5_4
Hemgårdsvägen



5_5
Hemgårdsvägen



5 Hemgårds- passagen

5_6, 5_7
Hemgårdsvägen



Nyköping resecentrum, Hemgårdspassagen och övriga områden
Kompletterande naturinventering: alléer och särskilt skyddsvärda träd

2021-02-18

BILAGA 2 Fotografier på särskilt skyddsvärda träd.

ID

Resecentrum Trädslag

0

Lönn



1

Hästkastanj



ID
Resecentrum Trädslag

2 Hästkastanj



3 Hästkastanj



4 Hästkastanj



ID
Resecentrum Trädslag

5 Hästkastanj



9 Lind



10 Körsbär



ID
Resecentrum Trädslag

11

Ek



Övriga
områden Trädslag

6

Hästkastanj



Övriga områden	Trädslag
-------------------	----------

7

Lind



8

Pil (strax
utanför
området)



12

Björk



13

Björk



14

Björk



15

Pil



16

Lönn



17

Lönn



18

Lönn



19

Pil



20

Tallar

